

Pressiteade

Luxembourg, 10. jaanuar 2022

ELi toetus õigusriigi toimimisele mõjutas vähe vajalike reformide edenemist Lääne-Balkani riikides

Euroopa Kontrollikoja avaldatud aruande kohaselt on ELi tegevusel olnud vaid piiratud mõju õigusriigi toimimiseks vajalike reformide edenemisele Lääne-Balkani riikides. Piirkonnas on tehtud mõningaid tehnilisi ja sisulisi reforme. Ebapiisava poliitilise tahte ja pühendumuse kontekstis ei ole ELi toetus aga olnud audiitorite sõnul kaugeltki küllaldane selleks, et kõrvaldada probleemid sellistes valdkondades nagu kohtusüsteemi sõltumatus, võimu koondumine, poliitiline sekkumine ja korrupsioon.

Albaania, Montenegro, Põhja-Makedoonia ja Serbia on ELi kandidaatriigid, Bosnia ja Hertsegoviina ning Kosovo aga võimalikud kandidaatriigid. Neil kõigil on aga endiselt probleeme õigusriigi toimimise ja põhiõigustega. EL on juba enam kui kahe aastakümne vältel püüdnud neid aidata reformide elluviimisel. ELi toetus koosneb kahest teineteisega põimunud osast: rahaline toetus (aastatel 2014–2020 ligikaudu 700 miljonit eurot) ja poliitiline dialoog. Kontrollikoja aruande eesmärk on teha kindlaks, kas see toetus on oma eesmärgi täitnud.

ELi prioriteetid õigusriigi põhimõtte järgimiseks Lääne-Balkani riikides on selged ning nende põhjal on üldiselt võetud ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) konkreetseid meetmeid. Audiitorid järeldavad siiski, et liidu tegevuse jätkusuutlikku mõju ohustavad peamiselt riskid on endiselt ebapiisavalt maandatud. Selliste oluliste probleemidega nagu nõrk haldussuutlikkus ja puuduv poliitiline tahe (mis on mõlemad olulised) tegeletakse liiga vähe ja need meetmed on sageli ebatõhusad. Lisaks juhivad audiitorid tähelepanu projektide rahastamise ja rakendamise eeltingimuste ebajärjekindlale kohaldamisele. Lisaks on EL liiga harva kasutanud võimalust abi peatada, kui abisaaja ei järgi demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste austamise aluspõhimõtteid. Audiitorid märgivad ka, et ELi toetus kodanikuühiskonna tegevusele ei ole piisav selleks, et täita sektori vajadusi ja põhineb peamiselt lühiajalistel projektidel.

„ELi toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides ei ole ilmselgelt olnud edukas suuremate muutuste saavutamisel,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Juhan Parts.

„Viimase 20 aasta jooksul tehtud tagasihoidlikud edusammud ohustavad ühinemisprotsessi

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

raames antava ELi toetuse üldist jätkusuutlikkust. Pidevad reformid kaotavad usaldusväarsuse, kui need ei anna käegakatsutavaid tulemusi.“

Kui tundub, et ELi meetmed on reformidele kaasa aidanud, siis sellepärast, et aruannetes keskendutakse pigem kvantitatiivsetele väljunditele kui reformide tegelikele saavutustele. ELi audiitorite tehtud tulemuslikkuse hindamised näitavad teistsugust pilti. Neist ilmneb, et õigusriigi toimimise paranemine piirkonnas on olnud üldiselt üsna piiratud ja jätkusuutlikkust on olnud keeruline saavutada. Vaatamata aastakümneid kestnud ELi poliitilisele ja rahalisele toetusele on paljudes Lääne-Balkani riikides endiselt suuri probleeme. Need puudutavad näiteks kohtusüsteemi sõltumatust, korrupsiooni (mis on endiselt laialt levinud) vastu võitlemist ja väljendusvabadust.

Audiitorid soovivad Euroopa Komisjonil tugevdada õigusriigi reformide edendamise mehhanismi, suurendada toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja sõltumatule meediale, siduda rahastamine rohkem õigusriigi toimimisel tehtavate edusammudega ning parandada projektide aruandlust ja seiret.

Selgitav taustteave

Nimetus „Kosovo“ ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

Eriaruanne nr 1/2022 („ELi toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides: pingutustest hoolimata ei ole põhiprobleemid endiselt lahendatud“) on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu.

Eelmise aasta septembris avaldas kontrollikoda aruande [ELi tegevuse kohta võitluses suukorrupsiooniga Ukrainas](#).

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois – e-post: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – mobiil: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti – e-post: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547